

MATCHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Source :	มติชน	พหุวิทยาการ มคอ. 201036	
Date :	24 เม.ย. 2546	Page :	6
		No :	

ระวิง HUBRIS ดอกไม้เคลิออบยาพิษ

“..ข” ากจะทำแต่ความดี มีหรือจะกลัว มิใช่ คนชั่วเมาชั่วหลงล่าพอง ... ฟาดฟัน ต้องคุ้มครองเฮย” เนื้อร้องตอนหนึ่ง จากเพลงเหย้าฟ้าท้าดินเมื่อ 40 ปีก่อนกับผู้นับถือธรรมนั้งสมาธิเคร่งครัดในวัตรปฏิบัติ จนไม่หวั่นกลัวโรคภัยไข้เจ็บใดๆ จะไม่ไปตรวจมีอะไรร่วมกัน?

คำตอบก็คือคำในภาษาอังกฤษที่ว่า HUBRIS ซึ่งหมายถึงความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง และความเชื่อในความสำคัญของตนเอง ซึ่งมาจากการเชื่อว่าตนเองได้ทำสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง

HUBRIS เป็นภาษากรีก หมายความว่าถึงความรุนแรงอย่างไรก็ตาม หมาย หรือพฤติกรรมที่เชื่อมั่น ภาคภูมิใจในตนเองเกินไป หรือพฤติกรรมหยิ่งผยอง ซึ่งมีความหมายไปในทางลบและเมื่อถูกนำมาใช้ในภาษาอังกฤษก็ยังคงความหมายในทาง

**วรากรณ์
สามโกเศศ**

ศุภวิทย์ศึกษาศาสตร์ มหาวชิราวุธวิทยาลัย จันทบุรี

ลบเช่นเดิม

หาก HUBRIS เป็นดอกไม้ ในบ้านเราจะเห็นดอกไม้ในบ้านในหลายสถานที่ และหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นวัดหรือบุคคลที่เคร่งครัดกับวัตรปฏิบัติ มหาวิทยาลัย บางส่วนของวงการแพทย์ บางส่วนราชการ หรือแม้แต่ในวงการเมือง

ความเชื่อมั่นภาคภูมิใจในการคิดว่าตนเองทำความดีหรือทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น หรือภาคภูมิใจในความเป็นคนดีของตนเอง หรือหมั่นละของตน เป็นสิ่งดี การกระทำที่ดีจริงนั้นควรแก่การยกย่อง และสนับสนุน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ความรู้

ลึกในเรื่องนี้ที่มากเกินไป จนเป็นความหยิ่งผยองนั้นเป็นความประมาท และเป็นอันตราย

HUBRIS ทำให้รู้สึกว่าตนเองเป็นคนพิเศษเหนือกว่าคนอื่น แปลกพันธุออกไปอย่างไม่มีใครวิเศษเท่า ทั้งนี้เพราะตนเองได้กระทำสิ่งอันควรแก่ความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง และคนเราเมื่อคิดอย่างไร พฤติกรรมก็จะออกมาอย่างนั้น จนพฤติกรรมหยิ่งผยองอาจไปกระตุ้นต่อมหมั่นไส้ (ตามชื่อต่อมที่บัญญัติขึ้นโดยศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี) ของคนอื่น ๆ จนไม่อาจทำงานหรือร่วมมือหรืออยู่ร่วมกับ

คนอื่นได้อย่างราบรื่น

อันคนไทยเรานั้นเจ้าต่อมหมั่นไส้นี้มันคึกกว่าคนชาติอื่น ๆ เป็นอันมาก การกระทำที่เด่นกว่าคนอื่นไม่มากนักก็อาจนำมาซึ่งภัย ("จงทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย" คุณหลวงวิจิตรวาทการ เขียนไว้นานแล้ว) นับประสาอะไรกับการกระทำที่เป็นผลจาก HUBRIS

ผู้ใดมีคอก HUBRIS บานในดวงใจมาก ๆ ถึงแม้จะเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถเป็นเลิศ มักจะกลายเป็นคนแปลกแยกในสายตาคนอื่นที่นำหมั่นไส้ และการทำงานด้วยความตั้งใจดีนั้นก็จะมีผลในที่สุด

อย่างน่าเสียดาย

HUBRIS เป็นดอกไม้ที่เคลือบด้วยยาพิษ และเจ้าของดอกไม้ก็มักจะไม่รู้ด้วยซ้ำว่าดอกไม้ที่กำลังเบ่งบานในใจเขา และกำลังทำลายตัวเขาเองอย่างช้า ๆ ด้วยความประมาท อันเกิดจากความหยิ่งผยองของเขาเอง และด้วยความละเลยมองไม่เห็นจุดอ่อนของตนเองเพราะวิจารณ์ตนเองที่ถูกต้องบ้างมีคึกด้วยภาคภูมิใจตนเองและเชื่อมั่นอย่างยิ่งในสิ่งที่ตนเองทำ

HUBRIS มีความหมายไปทางลบ เพราะมีนัยสำคัญของความหยิ่งที่รอคอยอยู่ ด้วยหลักฐานอ้างอิงจาก

เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์โลกและประเทศต่างๆ

HUBRIS ของบุคคลนั้นน่ากลัว แต่ HUBRIS ขององค์กรไม่ว่ารัฐหรือเอกชนโดยรวมนั้นน่ากลัวกว่าเพราะความประมาทและความมีคึกในวิจารณ์ญาณที่ดี สามารถนำไปสู่ความล้มเหลวขององค์กรและความสูญเสียของบุคคลในองค์กรตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสำคัญ

ทุกคนที่ทำความดี ประพฤติดี มี HUBRIS อยู่ใจด้วยกันทั้งนั้น มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป การจัดการกับ HUBRIS ไม่ให้นำมาซึ่งความเสียหายต่อตนเองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วยนั้น เป็นสิ่งพึงสังวรอย่างยิ่ง มิฉะนั้นความตั้งใจดีมีสาระพฤติดีนั้นก็สูญเปล่าไปอย่างน่าเสียดาย